

Ootame jõuluvana

Austrias käib vihane võitlus jõuluvana vastu ja jõululapse poolt. Selline uudis jõudis hiljuti meie ajakirjandusse. Austrias on traditsiooniliselt kinke toonud tiibadega jõululapsuke, ent nüüd kipub tema koha üle võtma punase johega Santa Claus, kelle on väidetavalt leiutanud Coca-Cola kompanii.

Erinevatel rahvastel on kinke toonud erinevad tegelased: päkapikk, nähtamatu vana, kes kingid korstnasse poetab, sokutaoline tegelane, külmataat, juba eelmainitud jõululaps.

Eestis tuntakse jõuluvana (jõulutaati, jõlumee) juba mitusada aastat. Kuid varem ei käinud ta sugugi ringi punases rüüs, vaid hoopis kasuka ja viltidega, hall kott üle õla. Võõl kandidis ta kindlasti vitsakimpu ning oli halbade ja laiskade laste vastu üpris kuri. Nõnda tasubki Eestis jõuluvana karta vaid halbadel ja laiskadel.

See-eest need, kes vanadest kommetest lugu peavad, võivad teda jõulude ajal ikka oodata. Isegi kui ta saabub punases mantlis. Tasub mees pidada, et Coca-Cola vanake kannab hoopis lühikest jopet ning punaseid pükse, millega tal soojemates maades, kus ta tavapäraselt tegutseb, palav ei hakka.

Kuid muidugi võib ka loota, et seekord toob kingid kohale hoopis jõulusokk (mitte see sokk, mis Inglismaal kamina kohale riputatakse, vaid ikka too sarvedega elukas, kes mitmel pool Eestis on jõuluvana

nast põlisesemgi tegelane). Häid pühi!

**VIVIKA
VESKI**

LUGEJA KÜSIB

Kalmia kaotas õiepungad

REPRO

Kevadel aprilli alguses sain endale kaua otsitud kalmia (*Calmia latifolia*), millel olid ilusad tumeroosad õienupud küljes. Lugesin, et ta on meil talveõrn. Mais istutasin taime suurema potiga maha, sinna, kus kasvavad ja õitsevad rodod. Maapinnale laotasin metsast toodud männikõdu. Õienupud tal lahti ei läinudki, kadusid ära. Suvel väetasin paar korda rodoväetisega. Juurdekasvu küll ei olnud. Septembris tõin ta koos poti- ga kasvuhoonesse ja puistasin peale turvast, kaitsin vihmaveega.

Oktoobris kolisin kalmia verandale, kus on jahe (4–6°). Siis hakkasid tal leheservad kollaseks minema ning lehed langesid maha.

Miks tal õienupud ei avanenud? Milles viga?

Vastab

KADRIN LINNA

Laialehine kalmia (*C. latifolia*) on meil suhteliselt külmaõrn igihaljas põõsas. Kuigi tema kasvunõuded on sarnased rododendronite omaga ning ta sobib ideaalselt turbaaeda, lepib ta ka kergelt hapu liivaka ja huumusrikka pinnasega. Põõsas kasvab hästi poolvarjus, kuid hoolsa kastmise puhul talub päikesepaistelistki kasvukohta. Seal on lehestik varjus kasvava põõsaga võrreldes tunduvalt heledam.

Esimestel aastatel pärast istutamist vajab kalmia pidevat mullaniiskust. Eriti halb on talle tuuline ja päikeseline koht. See suurendab veetarvet. Samuti kurnab taime pindmiste juurtega puude naabus. Näiteks ammutavad kask, vaher, saar ja kuusk oma juurestikuga valdava osa veest ja toitainetest, mis olid antud väikestele põõsastele. Kõrge turbapeenargi kuivab kiiremini, mistõttu vajab sagedast kastmist.

Väetamisega peab olema ettevaatlik. See tuleb kõne alla ainult väga lahja mulla puhul ning kasutada võiks ainult spetsiaalset kloorivaba rodoväetist. Muid mineraalväetisi, samuti orgaanilisi, on õigem vältida.

Hästi juurduvad taimed tohib anda väetist ainult kord maikuus. Väetiselah-

hus olgu nõrga kontsentratsiooniga ja muld enne piisavalt märg. Lämmastikuliig on igati kahjulik, koguni hukatuslik.

Kui muld pole küllalt happeline (pH 4–5) ja kastmisvesi on kare, hakkab taim kiratsema ning lehed muutuvad kollasekirjaks.

Tundub, et olete kaua igatsetud taime hooldamisega üle pingutanud. Vintsutusi on tal igatahes tulnud taluda, mitu korda kohaneb erinevate elutingimustega. Kahjuks pole teada, kui kaugelt ta on toodud (päritolumaal) ja kui kaua ta kaupluses uut kodu ootas. Teiegi hoidsite teda kuu aega tubasel režiimil, enne kui otsustasite põõsa suuremasse potti istutada ning õue viia.

Õiepungad ei avanenud ja varisesid arvatavasti seetõttu, et tegemist oli sageli muutuvate kasvutingimustega (õhu- ja mullaniiskus, temperatuur, valgusrežiim, üleväetamine, mulla happesus jt).

Maikuu on igihaljastele istikutele ilma poolest üsna halb aeg – külm, kuiv, päikeseline, tuuline. Ümberistamine rikkus juurte veomastamist või oli mullapall juba varem kuivuse läbi kannatanud ning hilisem vihma- rohkus ei suutnud olnud parandada, pealegi oli väetiste kontsentratsioon haigele taimel talumatult kõrge. Septembris-oktoobris pealesunnitud elukohavahetus andis viimse hoobi.